

Az anglisztika alapszak belső felülvizsgálata

Dr. Zentai László oktatási rektorhelyettes, az Oktatási és Képzési Tanács elnöke felkérésére elvégeztük az anglisztika alapszak átfogó felülvizsgálatát, melynek során áttekintettük a 2006-2009 közötti időszakban felmerült hallgatói, oktatói és munkaerő-piaci tapasztalatokat és igényeket.

A felülvizsgálat első lépéseként a megadott határidőig (2009. november 3.) az Angol-Amerikai Intézet minden oktatója kifejtette véleményét az alapszokról, a megküldött útmutatóban feltüntetett alapelvek, általános és egyéb szempontok, valamint a segítségként kapott további három írásos anyag figyelembevételével (ETR Iroda által összeállított statisztika; a Minőségbiztosítási Osztály felmérése; képzési lista).

Az oktatói véleményeket *Dr. Zentai László* rektorhelyettes 2009. december 9-én kelt útmutatója alapján Kállay Géza, Starcevic Attila és Hargitai Márta összegezte 2010. január 12-én, majd a később beérkezett véleményekkel ezt kiegészítették 2010. február 5-én.

I. Az Angol-Amerikai Intézet oktatóinak észrevételei és javaslatai az alapelvek terén

Legfontosabb javaslatként felvetjük, hogy a Kar--legalábbis bizonyos szakokon – indítsa újra a „rég” ötéves MA-képzést, a hároméves BA + két éves MA képzéssel párhuzamosan.

Azért tartjuk indokoltnak--a jelenlegi BA képzés tapasztalataiból kiindulva--az ötéves képzési formát, mert abban nagyobb tere lehet a hallgatói tehetség kibontakoztatásának, a differenciált, minőségi oktatásnak és képzésnek. Ebben a képzési formában az elmélyültebb kutatómunka is eredményesebben biztosítható, ami a kutatóegyetemi státusz megszerzéséhez illetve megőrzéséhez elengedhetetlenül fontos. A munkaerőpiacon is vélhetően nagyobb eséllyel indulnának az innen kilépők, tekintettel arra, hogy ma még bizonytalan, mit kezdhet egy hallgató egy BA diplomával. E bizonytalanság miatt az anglisztika alapszakokon folytatott képzés veszített vonzerejéből; érezhetően csökkent a leendő hallgatók körében az érdeklődés, amiből óhatatlanul következik, hogy egyre szerényebb nyelvtudású és általános műveltséget nem meghaladó tudású jelentkezők pályáznak a felvételi keretszámban meghatározott helyekre. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem bizonyos szakjain már újra bevezette a „rég MA”-t, és azt tapasztalják, hogy a hallgatók egyre nagyobb számban igyekeznek erre az ötéves képzésre bejutni.

Általános vélemény, hogy szükséges a szóbeli felvételi vizsga visszaállítása is, mert bár az anglisztika-amerikanisztika bemenetre előírt emelt szintű érettségi tartalmaz szóbeli vizsgarészt, ennek anyaga nem tükrözi azokat a kívánalmakat, amelyek teljesülése

elengedhetetlen ahhoz, hogy a hallgató felvételét követően sikeresen folytathassa tanulmányait a Bölcsészkaron. (Ez persze az emelt szintű érettséginek nem is kötelessége).

A korábbinál nagyobb létszámban jelentkező, és a korábbi rendtől eltérően felvételi vizsga nélkül beiratkozott külföldi hallgatók fogadásának eddigi tapasztalatai, az egyre gyakoribb elégtelen vizsgaeredmények, valamint az oktatók és a hallgatók visszajelzései alapján szükséges, hogy a Bölcsészettudományi Kar módosítsa a külföldi hallgatókra vonatkozó felvételi eljárását. A nemzetközi gyakorlatot követve javasoljuk, hogy a BTK az alábbi felvételi követelményt támassza és ezt hirdetőményeiben is jelentesse meg

- a BA-anglisztika alapszakra jelentkező hallgatóknak rendelkezniük kell az alábbi szintű angol nyelvtudással, melyet a felsorolt nyelvvizsga-bizonyítványok valamelyikével kell igazolni:

TOEFL PBT (Paper-based test): 500

TOEFL iBT (Internet-based test): 60

IELTS (International English Language Testing System): 3.5/4.0/4.5

CEFR (Common European Framework of Reference): B1

Nem tartjuk szerencsésnek a tanárképzés MA-szintű merev elválasztását a diszciplináris szakképzéstől, amely a BA-szintű alapképzésre is kihat, elsősorban a BA-s major-minor, majd kétszakos tanári MA aszimmetriája miatt.

A legtöbb angol BA majoros a minor szakja miatt nem képes három év alatt megszerezni a szükséges krediteket a diplomához. Ennek okait át kell gondolni, és amennyiben szükséges, a minor szakgazdákkal egyeztetve a feltételeken változtatni kell.

A könyvtár állományát feltétlenül fejleszteni kell, illetve teljes művekhez való hozzáférést biztosító elektronikus adatbázisokra és folyóiratokra is szükséges előfizetni ahhoz, hogy mind a hallgatóknak, mind az oktatóknak lehetőségük legyen lépést tartani a nemzetközi kutatással, segítve ezzel oktatói és publikációs tevékenységüket.

II. Az útmutatóban felsorolt általános szempontok terén az alábbi vélemények rajzolódtak ki:

1. Célszerű-e a kurzusok kreditértékének általános áttekintése?

Nem tartjuk szükségesnek.

2. Indokolt-e a 2 x 14 hetes félévi struktúra?

Igen, indokolt.

3. Célszerű-e a meghirdetett kurzusok indítását a résztvevők számához kötni. (Pl. 5 jelentkező esetén indul.)

Nem célszerű. Vannak olyan diszciplínák, amelyeknek szakmai utánpótlása egyszerűen megszűnne, ha pl. egy szeminárium csak 5 fő jelentkezése esetén indulna. Bizonyos szakterületeken nincs is munkahely, amely speciálisan kiképzett szakembereket nagy számban tudna fogadni, ugyanakkor pl. évente vagy két évente egy szakemberre nagy szükség van, mert egyébként a szakma „kihal”.

4. *Vannak-e nem-kredites kurzusok? Ha igen indokoltságuk megalapozott-e? Milyen mértékű a „felzárkóztató” kurzusok száma? Mennyi kapacitást köt le? „Megéri-e” a befektetett energiát?*

Az egyre növekvő számban, és gyakran későn beiratkozó gyenge angoltudású külföldi hallgatók számára indokolt lehet felzárkóztató nyelvi kurzusok indítása, ehhez azonban a jelenlegihez képest további oktatói és anyagi források szükségesek.

5. *Hogyan lehetne segíteni a kiemelkedő tehetségek gyorsabb előrehaladását? A módosításoknak nem ez kell legyen az elsődleges célja (legfeljebb majd mesterszakon, illetve doktori képzésben).*

Meghívásos vagy kutatószemináriumok indításával, ahová csak bizonyos feltételekkel és korlátozott számban juthatnak be hallgatók.

III. Az útmutatóban felsorolt további szempontok terén az alábbiak mellett foglalunk állást:

1. *A mintatanterv gyakorlati „beváltsága”: Szükséges mértékű, esetleg túl szoros/laza a tárgyak egymásra épültségének/teljesítésének követelménye? Indokolt-e a jelenlegi felépítés? Ha nem milyen változtatások látszanak racionálisnak?*

A mintatanterv bevált, jól használható.

2. *Szakirányok: Indokolt-e a szakirányok jelenlegi számának megtartása, különös tekintettel az időközben létrejött mesterszakokra?*

Feltétlenül indokolt az Angol-Amerikai Intézet két szakirányának megtartása (anglisztika, amerikanisztika), sőt indokolt az amerikanisztika nemzetközi súlya és térhódítása miatt az amerikanisztika alapszak külön bemenetként történő, nevesített megkülönböztetése, figyelemmel arra is, hogy mindkettőre különböző mesterszakok épülnek.

3. *A tantárgyak száma, óraszám: Indokolt-e az adott tárgy oktatása, illetve az adott tárgy ilyen óraszám mellett oktatása a tapasztalatok szerint – különös tekintettel a közben létrehozott mesterszakokra?*

A tantárgyak száma és óraszám megfelelő és indokolt. A már meglévő specializációs moduljaink megtartása mellett indokolt lenne továbbiakat, így pl. fordító- és tolmácsoló, ír, illetve középpikkal foglalkozó újabb specializációkat indítani, mert ezek iránt különösen nagy a hallgatói érdeklődés.

4. *A tantárgyak kreditértéke: Indokolt-e a jelenlegi kredit-hozzárendelés nagysága az adott tárgyhöz? Érdemes tartani a „(közel) egy kredit – egy kontaktóra” gyakorlatot? Esetleg meggondolandó, hogy – több önálló hallgatói munka mellett – lehetséges-e a kontaktóraszám csökkentése? Célszerű azt is vizsgálni, hogy ennek körülményei az alapképzésben adottak-e, illetve megoldható-e az időben történő tájékoztatás a követelményekről?*

A tantárgyak kreditértékei, illetőleg ennek számítási módja megfelelő.

5. *A tantárgyak tartalmi „telítettsége”: Indokolt-e az ismeretek jelenlegi körének bemutatása különösen a közben létrehozott mesterszakokra való tekintettel?*

Igen, indokolt.

6. *Választható tárgyak: Indokolt-e a jelenlegi szám?*

Igen, indokolt.

7. *A gyakorlatiasság: Az alapszakon szerzett tudás ad-e megfelelő felkészültséget annak, aki „gyakorlati” pályán kíván elhelyezkedni (és most nem tanul tovább mesterszakon)? Megfelelő-e az elméleti tárgyak és a gyakorlati tárgyak aránya? Szükséges-e bizonyos tárgyakat inkább a mester szintre áthelyezni, ezáltal teret nyitni pl. több gyakorlati vagy/és gyakorlatias tárgynak, ismeretnek?*

Véleményünk szerint megvan a képzésben a gyakorlatiasság, ám indokolt lenne minden elméleti kurzus (előadás) mellé gyakorlati alkalmazási technikákkal foglalkozó kiegészítő szemináriumokat csatolni. Ennek természetesen anyagi vonzatai is vannak.

8. *A vizsgáztatás: A vizsgák száma és (6-7 féléven történő) ütemezése megfelelően segíti-e a hallgatót az ütemes haladásban? Indokolt-e a jelenlegi vizsgaszám nagysága? Indokolt-e a szigorlat, mint „műfaj”? Szükséges-e a jelenlegi számban szigorlatok szervezése? Milyen évközi számonkéréssel/feladatokkal lehet esetleg a vizsgaszámot csökkenteni?*

Igen, indokolt a jelenlegi vizsgaszám nagysága, azonban BA-szinten szigorlatokra nincs szükség (az Angol-Amerikai Intézetben nincs is ilyen). Optimálisnak tartjuk félévente 2-3 alkalommal számon kérni az addig oktatott anyagot.

9. *Az alapszakot lezáró dolgozat (szakdolgozat, diplomadolgozat), záróvizsga tematikája, összetettsége mennyire váltotta be a hozzájuk fűzött reményeket?*

A BA-szakdolgozatok változó színvonalúak, a hallgatók nagy része nem tudja a 6. félév végére elkészíteni, ezért bevezettük a szakdolgozati tutoriális szakszemináriumot, amely választható foglalkozásként működik. Indokoltnak láttuk a záróvizsga tematikájának felülvizsgálatát, ezt a munkát már elkezdtük.

10. *Célszerű lenne felülvizsgálni a tárgyak között felmerülő tartalmi ekvivalenciákat a kontaktórák számának optimalizálása érdekében.*

Nem tartjuk szükségesnek.

11. *Szintén része lehet az áttekintésnek a kifutó rendszerű képzéssel kapcsolatos oktatási feladatok „leépítésének” időzítése.*

Az anglisztikán, illetve amerikanisztikán még többszáz régi képzésben „bentragadt” hallgató van, ezért a kifutó rendszerű képzéssel kapcsolatos oktatási feladatok „leépítésének” kérdését nem tartjuk időszerűnek.

Budapest, 2010-02-05.